

Erfgenamen.

Wie uw nalatenschap erft is via de wet bepaalt. Mocht u andere wensen hebben dan kunt u dit vastleggen in een testament. Op deze manier bepaalt uzelf wie uw erfgenamen zijn. De wet onderscheidt vier groepen van erfgenamen. Als in de eerste groep een erfgenaam is gevonden, wordt niet verder gekeken in de volgende groepen. De rangorde van deze groepen is als volgt:

1. echtgenoot / geregistreerd partner en kinderen
2. ouders, broers en zussen
3. grootouders
4. overgrootouders

Plaatsvervulling.

Bij plaatsvervulling nemen de kinderen van een erfgenaam diens plaats in en erven dat in plaats van de oorspronkelijke erfgenaam. De kinderen erven gezamenlijk wat de oorspronkelijke erfgenaam alleen zou hebben geërfd.

Erfgenamen zonder testament.

Wanneer u geen testament hebt opgesteld komt alleen uw eigen familie in aanmerking voor de erfenis en nalatenschap. Bloedverwanten zijn uw wettelijke erfgenamen. Enkel uw echtgenoot/echtgenote of geregistreerd partner vormen hier de uitzondering op. Schoonfamilie en aangetrouwde kinderen erven dus via de wet niets van u. Daarbij is een voorwaarde dat een erfgenaam in leven is.

Erfgenamen met testament.

Als u buiten uw eigen bloedverwanten ook wilt dat anderen van u erven is het verstandig dit vast te leggen in een testament. U kunt bij de notaris een testament opstellen. Ook kunt u bloedverwanten onterven in een testament. Kinderen hebben in Nederland echter altijd recht op hun legitieme portie.

Wie erven niet?

De volgende personen erven niet:

- *Persoon die is ontferd.*

Dit moet opgenomen zijn in een testament. Een uitzondering hierop is het kind. Kinderen hebben altijd recht op hun legitieme portie.

- *Persoon die onbevoegd is om te erven.*

Dit is wettelijk vastgelegd. Dit zijn personen die vanuit hun positie u hebben kunnen beïnvloeden bij het opstellen van uw testament. Denk hierbij aan een verzorger van het bejaardentehuis of de notaris die het testament heeft opgesteld. Het kan ook iemand betreffen die uw testament heeft proberen te vervalsen. Let op dit kan ondanks het bestaan van een testament ook een familielid zijn.

- *Indien een persoon gelijktijdig met u overlijdt.*

- *Wanneer iemand zelf besluit de erfenis te verwerpen.*

Onterven kinderen.

Wanneer u ervoor kiest om uw kinderen te onterven betekent het niet dat ze geen aanspraak kunnen maken op de erfenis. In Nederland hebben kinderen altijd recht op een deel van de erfenis van de ouders. Dit wordt de legitieme portie genoemd. De legitieme portie bedraagt de helft van wat de kinderen krijgen als er geen testament is en de wettelijke regeling van toepassing is. De legitieme portie bestaat dus enkel uit geld. U kunt wel laten opnemen dat het ontferde kind bijvoorbeeld een bepaalde antieke kast erft. De waarde van deze kast wordt dan van de legitieme portie afgetrokken. Als de wettelijke verdeling van toepassing is, kan de legitieme portie pas opgeëist worden na het overlijden van de langstlevende echtgenoot. Een kind heeft 5 jaar om de legitieme portie op te eisen.

Uitsluitingsclausule; erft de koude kant ook mee?

Wanneer een kind van u erft of een schenking krijgt, dan kan het gebeuren dat bij scheiding van uw kind, zijn/haar ex-partner de helft krijgt van de erfenis of de schenking. Dat is het geval wanneer uw kind gehuwd is of geregistreerd partner is zonder dat huwelijkse voorwaarden zijn gemaakt. In dat geval is namelijk, op grond van de wet, een gemeenschap van goederen ontstaan.

Hoe voorkomt u dat uw vermogen bij partner van uw kind terecht komt?

In uw testament of bij de schenking kunt u een zogenaamde uitsluitingsclausule opnemen. Deze clausule zorgt ervoor dat alles wat uw kind van u krijgt als erfenis of schenking privévermogen van uw kind blijft. Naast het gezamenlijke vermogen dat uw kind heeft met een huidige of toekomstige partner, ontstaat een stuk vermogen dat altijd van uw kind blijft. Indien uw kind bijvoorbeeld gaat scheiden, heeft zijn ex-partner geen recht op de helft van de erfenis of schenking.

Administratie.

Om een uitsluitingsclausule goed te laten werken is het van belang dat uw kind in zijn administratie bijhoudt wat met een uitsluitingsclausule verkregen is en wat daarmee gebeurd is. Indien uw kind gaat scheiden zal aangetoond moeten worden wat privévermogen is en wat niet. Een praktische oplossing is om erfenissen en schenkingen op een aparte bankrekening te zetten. Op deze wijze is automatisch duidelijk dat dit privévermogen vormt en zijn de veranderingen in het saldo terug te vinden in de bankafschriften.

Wat kan de notaris voor u betekenen?

Een notaris kan u adviseren over het opstellen van een testament met een uitsluitingclausule, of het opnemen van een uitsluitingsclausule bij schenkingen. Een uitsluitingsclausule wordt altijd op maat gemaakt naar uw wensen.

U kunt bijvoorbeeld bepalen dat alles wat uw kind van u erft of geschonken krijgt, altijd privé van uw kind blijft indien het huwelijk eindigt, om welke reden dan ook.

En dat bij einde van het huwelijk of geregistreerd partnerschap door overlijden van uw kind, de partner wel mag meedelen. Deze mogelijkheid kan belastingvoordelen bieden bij het overlijden van uw kind. Aan het opstellen van een uitsluitingsclausule zijn zowel praktische als fiscale gevolgen verbonden. Ieders situatie en persoonlijke wensen zijn anders, dus maatwerk voor uw situatie is altijd noodzakelijk. Bovenstaande is van toepassing indien uw kind getrouwd is, maar ook als uw kind een geregistreerd partnerschap is aangegaan. Op samenwoners zijn andere regels van toepassing. Een uitsluitingsclausule werkt echter altijd!

Schenken.

Het is mogelijk om een deel van uw vermogen te schenken bij leven. Op deze manier kunt u uw kinderen en andere dierbaren verzorgd achterlaten. Ook heeft het financiële voordelen om dit tijdens uw leven te doen. U kunt op verschillende manieren schenken. Laat u altijd goed informeren welke vorm van schenken bij uw persoonlijke situatie past.

Schenken en belasting.

Wanneer u besluit te schenken krijgt u te maken met de belastingregels voor schenkingen. U heeft te maken met schenkbelasting en de schenking kan gevolgen hebben voor uw erfenis. Elk jaar mag u een bepaald bedrag belastingvrij schenken. De hoogte van deze vrijstelling is afhankelijk van twee factoren:

- De relatie met de ontvanger.
- De waarde van de schenking. Als de waarde van de schenking hoger is dan de vrijstelling die u krijgt, moet u of de ontvanger schenkbelasting betalen.

Slim schenken.

Heeft u veel vermogen, dan kunt u overwegen om al te beginnen met schenken. Zo kunt u jaarlijks aan uw kinderen schenken. Door een bedrag over een aantal jaren te verspreiden, kunt u voorkomen dat uw kinderen (of andere begunstigden), veel erfbelasting moeten betalen na uw overlijden. Er zijn ook ouders die hun huis aan de kinderen verkopen en het huis vervolgens van hen huren. Bij overlijden van de ouders hoeven de kinderen dan geen erfbelasting te betalen over de waarde van het huis. Wanneer ouders de maximale huur betalen kan er nog meer extra vermogen overgeheveld worden naar de kinderen. Het financiële voordeel is interessant.

Komt u binnen 180 dagen na de schenking te overlijden? Dan ziet de Belastingdienst deze schenking als onderdeel van de erfenis. De erfgenaam betaalt hier dan erfbelasting over. Door al tijdens uw leven te schenken, verkleint u de erfenis en automatisch ook het bedrag aan te betalen erfbelasting. Een nalatenschapsmakelaar kan u helpen door middel van financiële en fiscale planning. Op deze manier kunt u uw vermogen zo gunstig mogelijk overhevelen naar uw erfgenamen.

Schenken op papier.

U kunt ook schenken zonder dat er contant geld aan te pas komt. Dit noemen we schenken op papier. Dit is verstandig als u geen contant wilt of kunt schenken. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer het geld in beleggingen zit. Een schenking op papier wordt bij de notaris vastgelegd. Het geld kan, tenzij uzelf anders bepaalt, pas opgeëist worden als u overlijdt.

Schenken aan goed doel.

U kunt ook besluiten periodiek te schenken aan een goed doel. Een periodieke schenking is een structurele schenking van een periode van minimaal vijf jaar. Deze schenking wordt schriftelijk vastgelegd in een schenkingsovereenkomst. Het voordeel hiervan is dat uw schenking volledig aftrekbaar is van uw belastbare inkomen. Dit betekent dat u een deel van uw schenking terugkrijgt via de Belastingdienst. Het belastingvoordeel is afhankelijk van uw inkomen.

Testament opstellen bij notaris.

Een testament kan alleen bij de notaris worden opgesteld. Een testament die uzelf maakt is in Nederland niet rechtsgeldig. Iedereen in Nederland die 16 jaar of ouder is kan een testament maken. Het enige wat uzelf kunt maken is een codicil. Hier kunt u enkel bepaalde voorwerpen schenken aan nabestaanden. Een geldbedrag of bijvoorbeeld aandelen nalaten is via een codicil niet mogelijk. Heeft u eenmaal bij de notaris een testament laten maken dan blijft dat altijd geldig. De notaris meldt uw testament daarnaast ook aan bij het Centraal Testamentenregister. Het is altijd mogelijk om uw testament aan te passen.

Testament wijzigen.

In een testament bepaalt u wat er met uw bezittingen moet gebeuren als u overlijdt. Op het moment dat er dingen in uw leven veranderen kan het zijn dat de zaken die u in uw testament heeft opgenomen niet meer relevant zijn. U heeft kinderen gekregen of heeft bijvoorbeeld een grote erfenis ontvangen. Ook kan het door wetsveranderingen verstandig zijn uw testament nog eens goed te laten controleren. U kunt uw testament op elk moment bij de notaris wijzigen of herroepen.

Testament-check.

Het is verstandig om eens in de vijf jaar te laten controleren of uw testament nog past bij u huidige wensen en situatie. Niet alleen uw persoonlijke omstandigheden wijzigen, ook de wet wijzigt regelmatig. Het kan zijn dat uw huidige testament door nieuwe wetgeving niet meer voordelig is. De notaris doet een dergelijke check in de meeste gevallen gratis en vrijblijvend.

Verscheuren testament niet voldoende.

Als u een testament heeft gemaakt is deze voor altijd geldig. Uw testament is ook aangemeld bij het Centraal Testamentenregister. Als u niet meer achter de inhoud staat van het testament dan kunt u het testament herroepen. De enige manier om dit te doen is bij de notaris. Het verscheuren of weggooien van uw testament is niet voldoende, het testament blijft geldig. De notaris meldt de wijzigingen van het testament bij het Centraal Testamentenregister.